

Svenska
Missionskyrkan

Svenska Missionskyrkans miljöpolicy

Innehållsförteckning

Inledning av Göran Zettergren 3

Miljöpolicy 4

Bilagor:

Teologisk reflektion 5

Litteraturlista 8

Svenska Missionskyrkan sätter miljön i fokus

Miljöfrågorna har på många olika sätt uppmärksammats i vårt land under senare tid. Skapelsen blöder och vi blir mer och mer medvetna om att det är bråttom att agera för en mer hållbar framtida utveckling. Vi är alla en del av ett samspel mellan Gud, skapelsen och våra medmänniskor. I Markusevangeliets missionsbefallning ger Jesus uppgiften att predika evangelium för hela skapelsen. Det är därför vårt ansvar inför Skaparen att finna vägar i arbetet som leder till ekologisk balans.

Svenska Missionskyrkan vill medverka till att fler människor i Sverige och i våra samarbetsländer får mer kunskaper om miljöfrågorna, upptäcker nya möjligheter att påverka omvärlden och själva är en positiv kraft till förändring.

Denna policy vill bidra till eftertanke för hela organisationen (rikskansli, församlingar och enskilda) samt uppmana till att göra handlingsplaner på olika nivåer. När det till exempel gäller de pågående klimatförändringarna är det helt avgörande hur vi agerar under de kommande 10–15 åren. Vi kan påverka vår omvärld, bearbeta politiker och beslutsfattare samt själva aktivt välja väg. Miljöpolicyerna ska, med sin tydliga viljeinriktning, kunna utgöra utgångspunkt för policydokument och handlingsplaner i distrikt och församlingar.

Det finns idag en mängd material till hjälp för samtal omkring miljöfrågorna. Vi vill uppmuntra dig att ta del av dessa och föra dialoger i olika grupper i församlingar och på arbetsplatser för att komma fram till vad just ni vill och kan göra för en bättre miljö. Till policyerna bifogas en lista på tips för fördjupad kunskap i olika ämnen. Det finns också ett teologiskt bakgrundsmaterial till hjälp och uppmuntran i detta mycket viktiga arbete.

Låt oss tillsammans medverka till skapelsevänliga miljöer där vi som anställda och medlemmar i Svenska Missionskyrkan lever och verkar i samklang med Guds skapelse.

Stockholm den 15 april 2008

Göran Zettergren

Missionsföreståndare

Svenska Missionskyrkans miljöpolicy

Missionskyrkans vision och uppdrag

Svenska Missionskyrkans vision är att vara en kyrka med rum för hela livet. Uppdraget är att erbjuda befrielse och upprättelse genom mötet med Jesus Kristus.

Ur Missionskyrkans konstitution:

Människan är skapad till Guds avbild men är också själv en del av skapelsen.

Människan bär ett unikt ansvar att vara Guds medarbetare och förvaltare.

Miljöpolicyens syfte

Missionskyrkan är en kyrka som, i församlingar och distrikt samt på nationell nivå, med glädje förvaltar Guds skapelse – i närmiljö och globalt. Missionskyrkan vill ta sin del av ansvaret för kommande generationer och världens framtid.

Mål

De övergripande målen för Missionskyrkans miljöarbete är att:

- En miljöaspekt läggs på allt arbete inom Missionskyrkan
- Det teologiska och pedagogiska arbetet innefattar perspektiv på hållbar utveckling
- Prioritera minskad miljöpåverkan från områdena transporter, energi, inköp och konsumtion
- Driva påverkansarbete så att nationella och internationella beslut tas som värnar jordens klimat och resurser och leder till en globalt hållbar utveckling
- Miljöpolicyen kommuniceras till alla anställda och övriga som arbetar för verksamheten, till exempel entreprenörer
- Kunskapen ökar om miljöfrågor inom Missionskyrkan
- En handlingsplan upprättas och revideras årligen

Förhållningssätt

Missionskyrkan är en tydlig röst i samhället och vill, tillsammans med andra aktörer, visa att den värnar miljön och tar miljöfrågorna på allvar. Detta förhållningssätt ska även återspeglas i samverkan med systerkyrkor och andra internationella aktörer.

Människan har ett ansvar att skydda naturen och därmed sin medmänniska samt att vara Guds medskapare. Missionskyrkan vill därför utmana till enskilda och kollektiva ställningstaganden som medverkar till att belastningen på miljön minimeras.

Ansvar

Missionsföreståndaren har ett övergripande ansvar för miljöarbetet på nationell nivå. Varje avdelningschef och distriktsföreståndare har ansvar för att miljöpolicyen efterlevs inom deras respektive ansvarsområden.

Samtliga medarbetare har ett miljöansvar och ska arbeta i enlighet med denna policy.

Denna policy ska följas upp med årliga handlingsplaner.

Teologisk reflektion

Med utgångspunkt i Bibelns skapelseberättelser tar Åke Jonsson oss med i en reflektion som en del i Svenska Missionskyrkans miljöpolicydokument.

Tron på Gud som möter oss i Kristus och hans passion för världen är central i Missionskyrkan. Frågorna hopar sig idag när vi ser på världen runt omkring oss. Jorden är i obalans. Skapar Gud en värld som fungerar dåligt? Vad är människans ansvar?

Texten handlar om den starka, den svaga respektive den medskapande människan. Människan är inte bara förvaltare utan framför allt medskapare. Människan måste enligt den tredje skapelseberättelsen gå först i fullbordandet av världen oavsett vem eller vad som orsakar dess obalans.

Tredje skapelseberättelsens kyrka

När jorden har feber och klimatet hotar tryggheten för människor på många platser på jorden aktualiseras teologin om skapelsen i våra kyrkor.

Tron att Gud en gång skapade världen och dess naturlagar och sedan lämnade den åt att sköta sig själv har vi övergett. Den frodades på 1700-talet när världen ansågs vara en perfekt fungerande och färdig maskin som inte ens behövde servas.

Nu vet vi att naturen är indragen i en ständigt pågående förändring och utveckling. Det stärker tron på att Gud är aktiv i den pågående skapelseprocessen både i det förflutna, i nutid och framtid. I kristendomen framträder Gud som en dynamisk skapare, ständigt verksam, alltid skapande. Den moderna kunskapen om naturens processer öppnar dörren för en ökad förståelse för Guds handlande i världen. Naturvetenskapen pekar på en öppenhet och flexibilitet i den fysikaliska världen som bekräftar tron på en pågående skapelse.

Men om Gud skapar världen nu, varför ser den ut som den gör? Vi lever i ett underbart skönt och intelligent kosmos men det finns ju också mycket som inte fungerar. Varför stiger temperaturen på jorden oroväckande? Skapar Gud en värld som fungerar dåligt? Är det människor som orsakar problemen? Varför har då Gud skapat en sådan människa? Varför påverkar inte Gud människan så att hon ändrar beteende?

Bibelns många skapelseberättelser kan ge oss en antydning om teologisk klarhet. Ja, det finns många skapelseberättelser. Hela Bibeln kan ses som en enda stor skapelseberättelse med många inslag: skapandet ur intet, formandet av människor, balansen i naturen, katastrofer, försoning och pånyttfödelse – och allt detta handlar om skapelsen i början, den pågående skapelsen och den nya skapelsen. Nu ska vi se på tre skapelseberättelser.

Första skapelseberättelsen

– den starka människan

I den mest kända skapelseberättelsen är Guds första replik: *Ljus, bli till!* Sedan kom dag och natt och himmel och jord. På jorden blev det grönska och växtlighet och i vattnet fiskar och i luften fåglar och efter djuren skapades människan. Under tiden tillkom sol, måne och stjärnor. Det stämmer ju inte riktigt med det vi nu vet om kosmos framväxt. Solen fanns ju långt före växtligheten på jorden och andra stjärnor har funnits innan jorden fanns och kommer att uppstå långt därefter. Men åtminstone på en punkt är skapelseberättelsen och modern vetenskap överens: människan kom sist. Vi stod långt bak i kön. Det tog 13,8 miljarder år att utveckla denna medvetna varelse, men när hon till

slut skapades är hon en skicklig aktör. Enligt den första skapelseberättelsen är hon stark, självständig och kunnig och ska vårda och utveckla hela skapelsen. Människan är lik Gud, och kvinnor och män samarbetar. Detta är första skapelseberättelsen. Den belyser en sida av människan och naturen, och om den kan vi läsa i första Mosebokens första kapitel (1 Mos 1:1–2:4).

Andra skapelseberättelsen

– den svaga människan

I första Mosebokens andra och tredje kapitel (från 1 Mos 2:4) finns en annan berättelse. Där får vi se människan ännu mer i närbild. Även i denna berättelse är människan en vårdande person, men den visar även andra mänskliga drag. Människan är svag, lever nära döden, frestas och ljuger, hon orsakar lidande i naturen och gör marken förbannad ("förbannad ska marken vara för din skull"). Från denna berättelse hämtar vi texter som vi använder i begravningsritualen ("jord är du och jord skall du åter bli") och berättelsen handlar om människans tunga arbete, om konflikter mellan människor och mellan människor och djur. Det är en realistisk berättelse om människan i naturen och den kompletterar den första berättelsens väldigt positiva bild av människan.

Tredje skapelseberättelsen

– den medskapande människan

Vi väljer en tredje skapelseberättelse. Den finns i Paulus brev till de kristna i Rom (Romarbrevet 8:19–21) Där står det: Skapelsen väntar otåligt på att Guds söner skall uppenbaras ... med hopp om att ... skapelsen skall befrias ur sitt slaveri. Översättningen *Guds söner* är kontroversiell men uttrycket avser kvinnor och män som är mer andligt och etiskt mogna än de människor som gör marken förbannad. Det handlar om den nya skapelsens människa, den som är Guds avbild och medarbetare. Naturen väntar på att denna människa ska ta täten mot framtiden. Ordagrant står det att *skapelsen står på tå* och väntar. Paulus' skapelseberättelse har nämligen en annan tågordning för händelserna än den första skapelseberättelsen. I den första kommer naturen först och människan sist. I den tredje går människan först. Varför? Därför att naturen själv har utvecklat en människa med medvetande och kompetens att fullborda skapelsen. Ju mer komplexitet naturen uppvisar, desto större medvetenhet och självmedvetande och desto större förmåga att påverka framtiden. Denna utvecklingslära har i Bibeln fått en speciell benämning: skapandet av Guds avbild. Guds avbild är Guds medskapare. Naturen står på tå och väntar på att vi ska sätta igång och skapa färdigt världen.

De tre skapelseberättelserna kan tolkas så att Gud, som är skaparen av allt ur intet, mer och mer involverar skapelsen själv som aktör i skapandet. I synnerhet gäller det människan. Människan är inte bara förvaltare utan framför allt medskapare. Människan ska inte bara beskydda naturen utan världen ska föras framåt till dess den föds på nytt. Människans roll är inte bara att lyda utan att samarbeta. Gud skapar inte längre på egen hand utan i samverkan med sin skapelse.

Världen är Guds skapelse, den är underbar. Men världen är också i obalans. Jorden är upphettad. Marken är förbannad. Vi håller på att diskutera om detta beror på naturliga variationer eller om det är människan som är orsak. Det finns nog inte bara en förklaring men det har ingen betydelse. Människan måste enligt tredje skapelseberättelsen gå först i fullbordandet av världen oavsett vem eller vad som orsakar dess obalans.

Tron på Gud är den största inspirationen eftersom Gud skapar världen av kärlek och vill den väl, och tron vilar också på överlåtelsen till Gud. Tron på Gud som möter oss i Kristus och hans passion för världen är central i Svenska Missionskyrkan. Gud älskar människan i hennes styrka och svaghet och ser hennes möjligheter. I Svenska Missionskyrkan spelar också medarbetarskapet stor roll ("det är en nåd att få vara med"). Vår egen tradition som trons folk och Guds medarbetare kan inspirera oss till att vara tredje skapelseberättelsens kyrka.

Åke Jonsson

Teol. Dr., pastor i Svenska Missionskyrkan

Litteraturlista

Exempel på fördjupningsmaterial:

- Globala veckan, www.skr.org/globalaveckan. Där finns bland annat samtalsmaterial
- Hedström, Ingemar, 1991: ... och det som är på jorden. Om ekologi och globalt förvaltningsmaterial, Svenska Missionskyrkan och Immanuelskyrkans församling, Stockholm
- FN-förbundets material (www.fn.se), bland annat *GEO 2006: En översikt över vår förändrade miljö*
- Lutherhjälpen och Svenska kyrkans material (www.svenskakyrkan.se), bland annat *Ljussteget* och miljödiplomeringsystem
- Jonsson, Åke: *Skapelseteologi – En studie av teologiska motiv i Gunnar Edmans författarskap*
- Edman, Gunnar: en mängd böcker finns i bokhandel, bibliotek eller via nätet.
- Edman, Stefan: en mängd böcker finns i bokhandel, bibliotek eller via nätet.
- Al Gore: bland annat filmen ”En obekvämt sanning” – en sökning på nätet ger fler förslag
- www.etikochenergi.se
- www.sida.se – rapporter och informationsmaterial inom ett antal områden på temat miljö
- www.cec-kek.org – ”Time for God’s creation” – an appeal to the churches in Europe. Under ”Enviroment” (högerspalten) finns information om European Christian Enviroment Network – ett miljönätverk för europeiska kyrkor.